

Koaliční pohled na návrh ústavního zákona (a dalších) o rozpočtové odpovědnosti

Ing. arch. Jaroslav Klaška,
místopředseda Rozpočtového výboru PSP

„NEJDE O TO ZDA, ALE **JAK BÝT ROZPOČTOVĚ ODPOVĚDNÝ**“

VI. Národní setkání starostů, primátorů a hejtmanů ČR

11. června 2015

Rozpočtová odpovědnost

- Od počátku volebního období několik návrhů:
  - Původní opoziční návrh (restrikce po milnících)
  - „fiskální útes“ při 55% dluhu HDP vyrovnaný rozp.
  - Vládní a opoziční návrh; vždy omezení dalších veřejných rozpočtů (obce, kraje, ZP)
- LRV: Ústava a ústavní zákony nemají mít povahu technickou, ale hodnotovou, proto vládní návrh „fiskální ústavy“ sestává z návrhu tří zákonů:
  - Ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti;
  - Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti;
  - Změnový zákon v souvislosti s přijetím R.O.

Ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti

- Stát a ÚSC dbají o zdravé a udržitelné veřejné finance, přičemž vhodně podporují hospodářský a společenský rozvoj, zaměstnanost a mezigenerační soudržnost (EU);
- Národní rozpočtová rada je nezávislý odborný orgán, působí v oblasti fiskální a rozpočtové politiky, sleduje vývoj hospodaření sektoru VI a dodržování pravidel rozpočtové odpovědnosti a hodnotí je (organizace viz zákon o pravidlech)
- Stát, ÚSC a další VI dbají o takový vývoj dluhu sektoru VI, který nenarušuje dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí

Ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti

- Činí-li výše dluhu sektoru VI nejméně 55 % HDP, uplatní se opatření stanovená zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti vedoucí k dlouhodobě udržitelnému stavu veřejných financí
- Soulad s právem EU

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Hlavním smyslem je soubor pravidel k R.O.:

- Definice VI (stát a jeho org. složky, SPO, SF, veřejné výzkumné instituce a VŠ, ÚSC, DSO...)
- VI – návrh rozpočtu a výhledu na min. 2 roky
- MF - makroekonomické a fiskální prognózy
- Zřizuje se Výbor pro rozpočtové prognózy
- Rozpočtová strategie VI. (státní rozpočet, výdajový rámec, prognózy. Součástí je konvergenční program a vypracuje ji každoročně MF min. na období 3 let)

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

- Příjmové pravidlo (podle prognózy)
- Výdajové pravidlo:
$$\bar{G}_{t+1} \leq \sum_i E_t(R_{i,t+1}) \cdot E_t\left(\frac{Y_{t+1}^*}{Y_{t+1}}\right)^{\epsilon_i} + E_t(OR_{t+1}) - k_{t+1} - E_t(M_{t+1}) + E_t(U_{t+1}) + 0,01 \cdot E_t(Y_{t+1}^N)$$
- (součet nejvýše 1% prognózovaného nominálního HDP a prognózovaných celkových konsolidovaných příjmů SVI upravených o vliv hospodářského cyklu a jednorázových a přechodných operací na následující rozpočtový rok (+ přechodné období) - proticyklický vliv Y^*/Y).
- Vypínací pravidla (bezpečnost státu, živelné pohromy, mezinár. smlouvy a recese nad 3% HDP)
- Nutné stanovisko NRR, MF může dát nesouhlas se zdůvodněním, pak společný postup.

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

- **Nápravná složka** - částka celkových výdajů SVI se snižuje o 1/3 výše nápravné složky, která v daném roce překračuje 2 % nominálního HDP za předchozí rok
- MF může nápravnou složku snížit o výdaje, které vznikly za jiných vnějších skutečností, než dle § 11 odst. 4 (vypínací pravidla). Nutné souhlasné stanovisko NRR. MF stanovisko NRR zveřejní.

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

- Překročí-li **dluh ÚSC** 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 roky, ÚSC celek je povinen jej v následujícím roce snížit nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky.
- Po dosažení výše dluhu 55 % nominál. HDP:
  - vláda předloží PSP návrh a střednědobý výhled SR a rozpočtů státních fondů, které vedou k dlouhodobě udržitelnému stavu veřejných financí;
  - vláda předloží PSP návrhy vyrovnaných rozpočtů zdravotních pojišťoven, které provádějí veřejné zdravotní pojištění;

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

- Po dosažení výše dluhu 55 % nominál. HDP také:
  - ÚSC schválí svůj rozpočet na násl. rok jako vyrovnaný nebo přebytkový; schodkový jen s úhradou fin. prostředky z minulých let, návratnou fin. výpomocí od jiné VI, nebo kvůli předfinancování projektů dotovaných EU
  - Analýza MF: k 31.12.2013 nedodrželo 500 obcí (z toho 33 měst vč. 4 statutárních) tj. 8%. Mezi 60 až 70% dluhu je 122 obcí, mezi 70 až 80% je 73 obcí, mezi 80 až 90% 62 obcí a 90 až 100% 45 obcí, více než 100% má 198 obcí. Zcela bez dluhů je 56% obcí
  - Jiné VI nesmí v období s výší zadlužení nad 55 % HDP přijímat nové závazky, s výjimkou projektů dotovaných EU na dobu delší než jeden kalendářní rok

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

- Nesníží-li ÚSC svůj dluh pod 60 % průměru posledních 4 let, MF rozhodne podle zákona o RUD pro další rok o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní.
- MF každoročně i vyhodnocuje údaje o příjmech a dluzích ÚSC, informuje vládu ČR a zveřejní seznam ÚSC, které by porušily závazek po dosažení 55% veřejného dluhu k HDP

ZDA nebo JAK být rozpočtově odpovědný?

- ZDA: řeší směrnice EU (Pakt o stabilitě a růstu a Směrnice Rady č. 2011/85/EU Požadavky na rozpočtové rámce)
- JAK: dvě koncepce:
  - Vládní návrh se zohledněním proticyklického působení na hospodářské cykly při růstu HDP „dávat do stodol“ při recesi „vydávat ze stodol“ (tradiční důraz EU na hospodářský růst a zaměstnanost)
  - Opoziční důraz na „dluhovou brzdu“ za každé situace s výjimkou vypínacího pravidla (nebezpečí procyklického působení)

ZDA nebo JAK být rozpočtově odpovědný?

- Ústavní zákon důsledně hodnotový (čísla do Ústavy nepatří)
- Zadlužování budoucích generací je morální hazard
- Návrh zákonů o rozpočtové odpovědnosti je krokem k zodpovědnému hospodaření
- KDU-ČSL vychází a prosazuje principy sociálně tržního hospodářství, které vedou k zodpovědnému hospodaření
- TATO POLITIKA JE ZALOŽENA NA TRŽNÍM PROSTŘEDÍ, KONKURENCI, PRAVIDLECH A ŘÁDU.

Děkuji za pozornost!

- klaskaj@psp.cz
- www.jaroslav-klaska.cz
- [Facebook](#)